

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən dos.Z.I.Məmmədov

12 sentyabr 2025-ci il

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 050602 Aqrar mühəndislik

Fakultet: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I. Fənn haqqında ümumi məlumat:

Fənnin adı: Meliorativ maşınlar və suvarma sistemləri

Kodu: IPF-B23

Tədris ili: IV 2025-2026. Semestr: VII

Tədris yükü (saat) : Auditoriya saati: 30 saat (15saat müəhazirə,15 saat laboratoriya)

Tədris forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 3

Auditoriya N:

Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı,soyadı,elmi dərəcəsi və elmi adı: İsmayılov Sədi Qurban oğlu, t.ü.f.d. dos.

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı : ismailov.sedi@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Füzuli küç. 170-a

III. Təvsiyə olunan ədəbiyyatlar:

1. Боршов Т.С., Мансуров Р.А. Землеройные и мелиоративные машины. Ленинград, Колос, 1976

2. Васильев Б.А., Гантман В.Б., Суриков В.В. Мелиоративные и строительные машины. М.: Агропромиздат , 1985

3. Ельцов Е.И, Лопатин А.М. Механизация культурo-технических работ. М.: Колос , 1976

4. Карпенко А.Н., Халанский В.М. Сельскохозяйственные и мелиоративные машины. М.: Колос , 1983

5. Карпенко А.Н., Халанский В.М. Сельскохозяйственные и мелиоративные машины. М.: Колос , 1989

81 – 90 bal	çox yaxşı	B
71 – 80 bal	yaxşı	C
61 – 70 bal	kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 bal	baldan qeyri-kafi	F
aşağı		

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda esassanədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməyəcək.

X. Təqvim mövzu planı: *Mühəzire 15saat, laboratoriya məşğələsi 15saat Cəmi 30saat*

N	Mühəzire	Saat	Tarix
1	Mövzu: Meliorativ maşınlar. Plan: 1.Meliorativ maşınların təsnifatı. 2.Kolkosen maşınlar və onların işçi orqanları. 3.Müxtəlif işçi orqanlı kolkosen maşınların əsas parametləri. ДП–24 kolkosen maşını. 4.MTT–43X aktiv işçi orqanlı kolkosen maşın. Kolkosen maşınların məhsuldarlığı <i>Mənbə: [1; 3; 5; 6; 7].]</i>	2	
2	Mövzu. Kötükçixaran maşınlar. Plan. 1.Kötükçixaran maşınların təsnifatı . Kötükçixaran maşınlar və alətlər. ... 2. Kanat dartqılı maşınlar. Kombinedilmiş hərəkətlə (irəli hərəkət və qaldırmaqla) kötükçixaran maşınların . İşçi orqanı traktorun arxasına asılan kötükçixaran. İşçi orqanı irəli hərəkət edirməklə kötükçixaran maşınlar. 3. Kötükçixaran maşınların quruluşu və işi. İşçi orqanlar. K – 2A kötükçixaran maşın. ДП – 25 (Д–513А) kötükçixaran. Д–695А (MT–2А) kötükçixaran–yığan. 4. ДП – 8А kötükçixaran–yığan maşın. КСН–20 kötükçixaran–yığan maşınlar. 5. K – 1 kötükçixaran mala. МТН–26 kötükçixaran maşın. Kötükçixaran maşınların məhsuldarlığı. <i>Mənbə: [3; 4; 5; 7; 8]</i>	2	

keyfiyyət, minimum emək tutumu və minimum maya dəyərini təminətmə prinsipi təşkil edir.

Tədris olunan bu fəndə, istifadəsiz torpaq sahələrinin kənd təsərrüfatında məniənlənməsi üçün onun yararlı hala salınması, həmin sahələrin becərilməsi, kanalların qazılması, kanalların təmizlənməsi, drenajların qurulması, çəmənlər və otlaqların yaxşılaşdırılması, sahələrin suvarılması və sair işlər üçün tətbiq olunan meliorativ maşınların konstruktiv quruluşları, texnoloji iş prosesləri, əsas nizamnamələri, məhsuldarlıqlarının hesablanması və əsas texniki göstəriciləri öz əksini tapmışdır.

XIII. Tələbələrə fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Birinci kollokvium sualları:

1. Meliorativ maşınların təsnifatı.
2. Kolkosen maşınlar və onların işçi orqanları.
3. Müxtəlif işçi orqanlı kolkosen maşınların əsas parametrləri. ДП-24 kolkosen maşını.
4. МТП-43X aktiv işçi orqanlı kolkosen maşın. Kolkosen maşınların məhsuldarlığı.
5. Kötükçixaran maşınların təsnifatı. Kötükçixaran maşınlar və alətlər.
6. Kanat dartqılı maşınlar. Kombinəedilmiş hərəkətlə (irəli hərəkət və qaldırmaqla) kötükçixaran maşınların. İşçi orqanı traktorun arxasına asılan kötükçixaran. İşçi orqanı irəli hərəkət edirməklə kötükçixaran maşınlar.
7. Kötükçixaran maşınların quruluşu və işi. İşçi orqanlar. K – 2A kötükçixaran maşın. ДП – 25 (Д-513А) kötükçixaran. Д-695А (МП-2А) kötükçixaran–yığan.
8. ДП – 8А kötükçixaran–yığan maşın. КСП-20 kötükçixaran–yığan maşınlar.
9. K – 1 kötükçixaran mala. МТП-26 kötükçixaran maşın. Kötükçixaran maşınların məhsuldarlığı.
10. Kanalların forması. Kanalqazan maşınların təsnifatı.

İkinci kollokvium sualları:

1. Laydır işçi orqanlı kanalqazanlar. D–716 asma kanalqazan maşın. МК-19 asma kanalqazan maşın.
2. КЗУ – 0,3 universal asma kanalqazan–hamarlayıcı maşın.
3. Ratasion işçi orqanlı kanalqazanlar. Kombine edilmiş işçi orqanlı kanalqazanlar. КФН -1200 А frezi kanalqazan maşın.
4. Kanalqazan maşınların məhsuldarlığının təyini.
5. Kanaltemizləyən maşınların təsnifatı. Bir çalovlu kanaltemizləyənler.
6. Çoxçalovlu kanaltemizləyənler. 3М – 202 çoxçalovlu kanaltemizləyən–ekskavator.
7. Çoxçalovlu kanaltemizləyən məhsuldarlığı.
8. Ərsinli kanaltemizləyənler, Ərsinli kanaltemizləyən məhsuldarlığı.
9. Şnekli kanaltemizləyənler. Maili silindrik şnekli kanaltemizləyənler. Horizontal şnekli kanaltemizləyənler. Şaquli konusvari şnekli kanaltemizləyənler.
10. Frezerli kanaltemizləyənler. МР-7А frezerli kanaltemizləyən.

XV. İmtahan sualları:

I-ci blok

1. Meliorativ maşınların təsnifatı.
2. Kolkəsən maşınlar və onların işçi orqanları.
3. Müxtəlif işçi orqanlı kolkəsən maşınların əsas parametrləri. ДП-24 kolkəsən maşını.
4. МТП-43X aktiv işçi orqanlı kolkəsən maşın. Kolkəsən maşınların məhsuldarlığı.
5. Kötükçixaran maşınların təsnifatı . Kötükçixaran maşınlar və alətlər.
6. Kanat dartqılı maşınlar. Kombinəedilmiş hərəkətlə (irəli hərəkət və qaldırmaqla) kötükçixaran maşınların . İşçi orqanı traktorun arxasına asılan kötükçixaran. İşçi orqanı irəli hərəkət etdirməklə kötükçixaran maşınlar.
7. Kötükçixaran maşınların quruluşu və işi. İşçi orqanlar. K – 2A kötükçixaran maşın. ДП – 25 (Д-513А) kötükçixaran. Д-695А (МП-2А) kötükçixaran-yığan.

II-ci blok

8. ДП – 8А kötükçixaran-yığan maşın. КСП-20 kötükçixaran-yığan maşınlar.
9. K – 1 kötükçixaran mala. МТП-26 kötükçixaran maşın. Kötükçixaran maşınların məhsuldarlığı.
10. Kanalların forması. Kanalqazan maşınların təsnifatı.
11. Laydır işçi orqanlı kanalqazanlar. D– 716 asma kanalqazan maşın. МК-19 asma kanalqazan maşın.
12. КЗУ – 0,3 universal asma kanalqazan-hamarlayıcı maşın.
13. Ration işçi orqanlı kanalqazanlar. Kombinə edilmiş işçi orqanlı kanalqazanlar. КФН-1200 А frezli kanalqazan maşın.
14. Kanalqazan maşınların məhsuldarlığının təyini.
15. Kanaltəmizləyən maşınların təsnifatı. Bir çalovlu kanaltəmizləyənler.
16. Çoxçalovlu kanaltəmizləyənler. ЭМ – 202 çoxçalovlu kanaltəmizləyən-ekskavator.

III-cü blok

17. Çoxçalovlu kanaltəmizləyənin məhsuldarlığı.
18. Ərsinli kanaltəmizləyənler. Ərsinli kanaltəmizləyənin məhsuldarlığı.
19. Şekli kanaltəmizləyənler. Maili slindrik şekli kanaltəmizləyənler. Horizontal şekli kanaltəmizləyənler. Şaquli konusvari şekli kanaltəmizləyənler.
20. Frezerli kanaltəmizləyənler. МР-7А frezerli kanaltəmizləyən.
21. Frezerli kanaltəmizləyənin məhsuldarlığı.
22. Kombinəedilmiş işçi orqanlı kanaltəmizləyənler.
23. Kanalları bitkilərdən təmizləmək üçün maşınlar
24. Örtülü drenaj qurmaq üçün maşınlar.
25. Daimi drenaj qurmaq üçün maşınlar

IV-cü blok

26. Müvəqqəti drenaj qurmaq üçün maşınlar . Krotodrenaj maşınları. D-657 krotodrenaj maşını.

27. Drenaj borularını yumaq üçün qurğular. Drenaj maşınlarının məhsuldarlığının təyini.
28. Çəmən və otlaqların yaxşılaşdırılması üçün maşınlar. БЛШ–2,3 oynaqlı çəmən malası. БЛШ–3,1 oynaqlı otlaq malası. БНК–3,6 kombinəedilmiş otlaq malası.
29. КПД–2 torpaq topası kəsən qoşma maşın.
30. АПЛ–1,5 çəmən aqreqatı. АПС–2,5 çəmən aqreqatı. СЛТ – 3,6 qoşma toxumsəpən maşın.
31. Suvarma üsulları və aqrotexniki tələblər.
32. Yağışyağdırma sisteminin əsas elementləri.

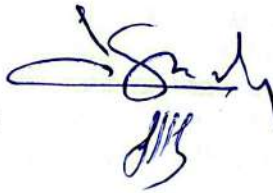
V-ci blok

33. "Rosa-3 " orta şırnaqlı aparat. DD-30, DD-15, DD-50, DD-80 yağışyağdıran aparatlar
34. Yağışyağdıran qurğular və avadanlıqlar.
35. Yağışyağdıran maşınlar.
36. ДФ–120 "Dnepr" yağışyağdıran maşın.
37. "Freqat DMY" özüyəriyən yağışyağdıran maşın.
38. Yağışyağdıran aqreqatlar . DDA–100 MA iki konsollu yağışyağdıran aqreqat.
39. DDH–70 uzaqşırnaqlı asma yağışyağdıran aqreqat. DDH–100 uzaqşırnaqlı yağışyağdıran.
40. Damcılı və impulsu suvarma sistemləri.

«Texnologiya və texniki elmlər» kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (protokol № 01) təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllimi:

Kafedra müdiri:

dos. S.Q. İsmayılov

dos R.F.Əliyev